

„Globalūs“ viduramžiai XX a. pradžioje: Millet, Baltrušaitis ir Kaukazas

Santrauka

Straipsnyje atskleidžiamas Gabrielio Millet ir Jurgio Baltrušaičio vaidmuo Pietų Kaukazo meno studijose tuo metu, kai krikščioniškųjų Rytų menas tapo mokslinių tyrimų sritimi ir sudomino kolekcininkus visame pasaulyje. Tas entuziazmas pasiekė kulminaciją 1931 m. Paryžiaus Dekoratyvinio meno muziejuje vykusioje parodoje, kur dviejų mokslininkų keliai susikirto be ypatingos sąveikos. Darbe pastebima, kad nemaža dalis reikšmingos Millet knygos *L'École grecque dans l'architecture Byzantine* iliustracijų yra Tbilisio fotografo Dimitrio Ermakovo darytos Armėnijos ir Gruzijos bažnyčių nuotraukos ir bandoma įvertinti

meno istoriko kriterijus ir požiūrius to meto intelektualiniame kontekste, kuriam didelę įtaką darė Josefo Strzygowskio difuzinė prieiga. Nepaisant bendrų interesų, Baltrušaitis plėtojo savitą formalizmą, daugiausia dėmesio skirdamas konkretiems motyvams ir dekoratyvinėms priemonėms, jų vidinei estetikai ir prasmei. Nors dviejų meno istorikų keliai ėjo lygiagrečiai, nebuvo rimtesnio susitikimo, jų skirtingi požiūriai atskleidžia bendrą rūpestį – kartografuoti žmonijos vizualinį paveldą ir jo kūrybinę dinamiką iš plačios ir modernios perspektyvos pasaulio, susijusio su savo praeitimi ir rūpesčio dėl jos.

Esminiai žodžiai: Bizantijos architektūra, modernizmas, Balkanai, Armėnija, Gruzija